

Sygn. akt: I C 713/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Ewa Oknińska
Protokolant:	sekretarz sądowy Dominika Orzepowska,

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2022 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko G. U.

z udziałem interwenienta ubocznego Horyzont Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego G. U. na rzecz powoda (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwotę 80.926,69 (osiemdziesiąt tysięcy dziewięćset dwadzieścia sześć 69/100) zł z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 82.726,69 zł od dnia 13 marca 2020 r do dnia 13 stycznia 2021 r.
- od kwoty 82.426,69 zł od dnia 14 stycznia 2021 r. do dnia 11 lutego 2021 r.,
- od kwoty 82.126,69 zł od dnia 12 lutego 2021 r. do dnia 12 marca 2021 r.,
- od kwoty 81.826,69 zł od dnia 13 marca 2021 r. do dnia 13 kwietnia 2021 r.,
- od kwoty 81.526,69 zł od dnia 14 kwietnia 2021 r. do dnia 10 maja 2021 r.,
- od kwoty 81.226,69 zł od dnia 11 maja 2021 r. do dnia 14 czerwca 2021 r.
- od kwoty 80.926,69 zł od dnia 15 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie oddała powództwo,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.210,31 zł tytułem kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz interwenienta ubocznego Horyzont Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. kwotę 2.973, 33 zł tytułem zwrotu kosztów interwencji z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

sędzia Ewa Oknińska

Sygn. akt I C 713/20

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego G. U. kwoty 101.596,99 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od dnia 13 marca 2020 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu oraz zwrotu kosztów postępowania w elektronicznym postępowaniu upominawczym o sygn. VI Nc-e 413268/20.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 19 marca 2018 r. zawarł z pozwanym umowę kredytu gotówkowego nr ref: (...). W związku z niewywiązaniem się przez pozwanego z warunków umowy, powód w dniu 21 czerwca 2019 r. wypowiedział pozwanemu umowę i jednocześnie wezwał go do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Na dochodzoną należność składały się:

- kapitał w kwocie 93.558,46 zł,

- odsetki za zwłokę w kwocie 8.038,53 zł, które zostały naliczone od niespłaconego kapitału w kwocie 93.558,46 zł wg stopy maksymalnych odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od 20 czerwca 2019 r. do dnia 12 marca 2020 r.

Ponadto, powód wskazał, że o to samo roszczenie wytoczył powództwo w elektronicznym postępowaniu upominawczym, które postanowieniem z dnia 1 lipca 2020 r. SR Lublin-Zachód w Lublinie umorzył z uwagi na wniesiony sprzeciw. (pozew k. 4-5, pismo - k.58).

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu wskazał, że z uwagi na zmianę jego sytuacji zawodowej i finansowej nie jest w stanie spłacać rat kredytu w umówionej wysokości. Podniósł, że kilkakrotnie próbował obniżyć wysokość rat, lecz okazało się to bezskuteczne, wobec czego, za namową pracownika banku przestał spłacać kredyt, czekając na zaproponowanie przez dział windykacji nowego, dogodnego sposobu spłacania rat. Ponadto zaznaczył, że nie jest w stanie spłacić zadłużenia w całości, wobec czego skłania się w stronę ustalenia z powodem realnych do spłaty rat (k. 49).

Pismem z dnia 10 listopada 2021 r. interwenient uboczny samoistny występujący po stronie powodowej - Horyzont Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. wniósł o:

1. wydanie wyroku zasądającego zgodnie z żądaniem pozwu,
2. zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazał, że powód (...) Bank Spółka Akcyjna z/s w W. – zbył w drodze umowy przelewu wierzytelności z dnia 19 listopada 2020 r. na rzecz Horyzont Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z/s w W. wierzytelność dochodzoną przez powoda w przedmiotowym postępowaniu, wobec czego nabył on już w toku toczącego się postępowania prawo do wierzytelności. Następnie wskazał, że pozwany w okresie od 14 stycznia 2021 r. do 15 czerwca 2021 r. dokonał wpłat na łączną sumę 1800 zł. W związku z powyższym interwenient uboczny wskazał, że cofa pozew wniesiony w elektronicznym postępowaniu upominawczym co do kwoty 1.800 zł (pismo interwenienta k. 303-306)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 marca 2018 r. (...) Bank S.A. w W. zawarł z pozwanym G. U. umowę nr (...) o udzielenie (...) kredytu gotówkowego. Na podstawie powyższej umowy bank udzielił pozwanemu kredytu gotówkowego w kwocie 100.349,85 zł z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne kredytobiorcy w wysokości 66.833 zł oraz finansowanie prowizji z tytułu udzielenia kredytu w wysokości 33.516,85 zł. (II. A i B.). Pozwany zobowiązał się spłacać kredyt w 144 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych (II. J). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która wynosiła 9,90 % w stosunku rocznym. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 21,06%. W przypadku braku spłaty należności z tytułu umowy kredytu w terminie jej wymagalności, w szczególności w przypadku braku spłaty rat kredytu w wymaganym terminie, bank pobiera od kwoty zaległej odsetki według zmiennej stopy procentowej dla zadłużenia przeterminowanego, która wynosi 14 % w stosunku rocznym. (II. G., H., I.). Stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego jest równa odsetkom maksymalnym za opóźnienie w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego tj. dwukrotności wartości będącej sumą stopy referencyjnej NBP oraz 5,5 punktu proc., chyba że przepisy prawa bezwzględnie obowiązujące w danym czasie będą przewidywały inną wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie (III. 1.11).

W przypadku braku terminowej spłaty należności z tytułu umowy kredytu, bank może wypowiedzieć umowę kredytu. Zgodnie z pkt III. 6 umowy w przypadku, gdy klient opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu kredytu, bank przed skorzystaniem z uprawnienia do wypowiedzenia umowy kredytu wzywa klienta do uregulowania zaległej płatności, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych, informując jednocześnie klienta w wezwaniu o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Z zastrzeżeniem pkt III. 5.6-5.9, bank może wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, między innymi w przypadku braku spłaty kwot kredytu w terminie ich wymagalności lub niedotrzymania przez klienta innych warunków udzielenia kredytu określonych w umowie (III. 6.2.1.) W następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia umowy kredytu, niespłacona część kredytu wraz z odsetkami staje się zadłużeniem wymagalnym i przeterminowanym, od której bank nalicza i pobiera odsetki od zadłużenia przeterminowanego (III. 6.5.).

Kredyt uruchomiono 19 marca 2018 r. w wysokości 66.833 zł oraz w kwocie 33.516,85 zł tytułem prowizji.

(dowód: umowa k. 12-17, historia odsetek – k. 91)

Wobec niedotrzymania terminów płatności rat przez pozwanego, pismem z dnia 21 czerwca 2019 r. powodowy bank wypowiedział umowę kredytu nr (...) zwracając się po pozwanego z żądaniem spłaty całości kredytu w kwocie 96.810,05 zł w terminie 30 dni. Powyższe pismo doręczono pozwanemu 27 czerwca 2019 r.

(dowód: wypowiedzenie umowy wraz z potwierdzeniem odbioru - k. 18-19, zeznania pozwanego k. 62))

W dniu 13 marca 2020 r. bank wniósł do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie pozew o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym domagał się zasądzenia 101.596,99 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 13 marca 2020 r. do dnia zapłaty. Dnia 10 kwietnia 2020 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od którego pozwany w dniu 10 czerwca 2020 r. wniósł sprzeciw. Wobec powyższego, SR Lublin-Zachód w Lublinie postanowieniem z dnia 1 lipca 2020 r. umorzył postępowanie w całości.

(dowód: wydruk akt Nc-e 413268/20 k. 31-36)

Dnia 19 listopada 2020 r. Powodowy bank zawarł z (...) z/s w W. umowę przelewu wierzytelności. Przedmiotem tej umowy była między innymi wierzytelność pozwanego.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności z załącznikami k. 232-241)

Pismem z dnia 30 grudnia 2020 r. (...) z/s w W. zawiadomił pozwanego o zawartej z bankiem umowie przelewu wierzytelności oraz o tym, że od tego dnia wszelkich wpłat należy dokonywać na jego rzecz. Jednocześnie wezwał pozwanego do zapłaty zadłużenia wynikającego z umowy kredytu nr (...) (dowód: pismo z dnia 30 grudnia 2021 r. k. 96)

W okresie 14 stycznia 2021 r. do 15 czerwca 2021 r. powód dokonał wpłat na łączną kwotę 1800 zł.

(dowód: historia naliczania odsetek k. 91-92 oraz bezsporne, wskazane w piśmie z dnia 10 listopada 2021 r. k. 218)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych w sprawie ustaleń roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych przez powoda, których prawdziwości nie zakwestionowano. Ponadto Sąd uwzględnił zeznania pozwanego, uznając je za wiarygodne.

Odpowiedzialność pozwanego względem powoda wynika z art. 3 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. Zgodnie z powołanym przepisem przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenie konsumentowi. Ponadto zgodnie z treścią art. 78a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie.

Odnosząc się do zasadności roszczenia, wskazać należy, że powoda i pozwanego łączyła umowa kredytu. Z treści łączącej strony umowy wynika, że Bank mógł wypowiedzieć umowę w przypadku nieterminowej spłaty kredytu. Z dowodów w postaci wypowiedzenia umowy kredytu, zeznań pozwanego wynika, że pozwany zaprzestał regularnie spłacać kredyt. Zatem istniały podstawy do wypowiedzenia umowy przez bank, gdyż pozwany nie dotrzymał warunków spłacania rat w terminie.

W niniejszej sprawie powód naliczył prowizję w kwocie 33.516,85 zł, która była kredytowana przez bank i doliczona do kwoty kapitału kredytu. W konsekwencji postanowienia umowy w przedmiocie ustalenia wysokości prowizji banku należy uznać za dotyczące świadczenia głównego. Świadczenie to zawiera więc w sobie świadczenia typowe dla tego rodzaju stosunku prawnego, bez których z pewnością umowa taka nie zostałaby przez powoda zawarta. Jednakże w ocenie Sądu wysokość prowizji banku została rażąco zawyżona przez stronę powodową. Postanowienia umowy w części dotyczącej zobowiązania do uiszczenia prowizji w wysokości przekraczającej 15.000 zł, – zdaniem Sądu – należy ocenić jako mające na celu obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, a zatem jako nieważne. Zgodnie bowiem z przepisem art. 58 § 1 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Zgodnie zaś z przepisem art. 58 § 3 k.c., jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Prowizja ma charakter wynagrodzenia za dokonanie konkretnej czynności bankowej, jednakże nie w znaczeniu wynagrodzenia za oddanie kapitału do dyspozycji kredytobiorcy (gdyż tę rolę spełniają odsetki kapitałowe), ale wynagrodzenia za konkretną czynność czyli przygotowanie, zawarcie samej umowy i jej obsługa. Takie rozumowanie jest oczywiście całkowicie uzasadnione i odpowiada funkcji jaką przyświeca art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, a dotyczącym pozaodsetkowych kosztów. (...) prawny chroni konsumenta przed nadużyciami ze strony instytucji finansowych, to z natury rzeczy każde obciążenie konsumenta musi mieć swoje uzasadnienie w racjonalnych korzyściach dla jednej, jak i dla drugiej strony umowy. Innymi słowy, skoro ustawodawca dopuszcza obciążenie konsumenta pozaodsetkowymi kosztami pożyczki to sumy te muszą pozostawać w słusznym związku z zakazem określonym w art. 359 k.c. Nie może być bowiem takiej sytuacji, aby przepisy art. 359 k.c. i 481 k.c. zakazywały

obciążenia konsumenta (w stosunku rocznym) odsetkami w wysokości wyższej niż maksymalne, a jednocześnie zezwalały na obciążenie prowizją, co w niniejszej sprawie stanowi 50 % wartości wypłaconej kwoty.

W przedmiotowej sprawie, Sąd uznał, że za wszelkie czynności związane z udzieleniem i obsługą kredytu, a więc przygotowaniem standardowej umowy ze zmiennymi w postaci danych personalnych, wysokości kredytu, oprocentowania, okresu kredytowania, Bank mógł pobrać wynagrodzenie w postaci prowizji. Nadto prowizja winna obejmować wynagrodzenie za przygotowanie oceny zdolności kredytowej pozwanej, nawiązanie kontaktu z klientem, obsługę pożyczki. Niemniej jednak w ocenie Sądu kwota prowizji określona na 33.516,85 zł jest znacznie wygórowana w kontekście tego, że umowa łącząca strony niniejszego procesu jest umową standardową. Dlatego w ocenie Sądu, powodowy Bank mógł naliczyć prowizję, jednak nie w wysokości określonej w umowie. W ocenie Sądu winna to być kwota 15.000 zł.

W tym miejscu należy zauważyć, że Sąd zobowiązał bank do wykazania jakie czynności banku uzasadniały naliczanie prowizji. W odpowiedzi strona powodowa wskazała, że wysokość prowizji zależy od ryzyka kredytowego (kredyt pozwanego należy do grupy wysokiego ryzyka, bo nie jest zabezpieczony w żaden sposób) i stanowi określony procent od kwoty kredytu. Podkreślenia wymaga to, że aby wywołać skutek w postaci obciążenia pozwanego kosztami, powinny mieć one charakter celowy tj. w sposób rzeczywisty odzwierciedlać nakład pracy banku, nie zaś zmierzać do powiększania zobowiązania pozwanego.

Dlatego, na gruncie niniejszej sprawy należało stwierdzić, że wartość prowizji w zakresie przekraczającym 15.000 zł została określona niezgodnie z treścią art. 58 § 1 k.c., gdyż zmierza do obejścia prawa, (naliczenie tak wysokiej prowizji było związane z osiągnięciem zakazanego skutku, związanego z naliczeniem zysku nie odzwierciedlającego rzeczywistych czynności banku związanych z zawarciem i obsługą pożyczki). W związku z powyższym, w ocenie Sądu prowizja za dokonanie czynności udzielenia kredytu i obsługi związanej z jego udzieleniem została obniżona o 18.516,85 zł.

Mając na uwadze powyższe, wysokość kapitału wskazaną w pozwie należało pomniejszyć o 18.516,85 zł (93.558,46 – 18.516,85 zł), co dało kwotę 75.041,61 zł.

Od tak ustalonej kwoty należało doliczyć odsetki za opóźnienie za okres od dnia 20 czerwca 2019 r. do dnia 12 marca 2020 r. w wysokości 7.685,08 zł. Łącznie zobowiązanie pozwanego wyniosło 82.726,69 zł. Ponadto należało uwzględnić, że po wniesieniu pozwu, pozwany zapłacił łącznie 1.800 zł, tj.:

- w dniu 14.01.2021 r. kwotę 300 zł,
- w dniu 12.02.2021 r. kwotę 300 zł,
- w dniu 13 marca 2021r. kwotę 300 zł,
- w dniu 14 kwietnia 2021 r. kwotę 300 zł,
- w dniu 11 maja 2021 r. kwotę 300 zł,
- w dniu 15 czerwca 2021 r. kwotę 300 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie powołanych przepisów i art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 80.926,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami maksymalnymi za opóźnienie:

- od kwoty 82.726,69 zł od dnia 13 marca 2020 r do dnia 13 stycznia 2021 r.
- od kwoty 82.426,69 zł od dnia 14 stycznia 2021 r. do dnia 11 lutego 2021 r.,

- od kwoty 82.126,69 zł od dnia 12 lutego 2021 r. do dnia 12 marca 2021 r.,
- od kwoty 81.826,69 zł od dnia 13 marca 2021 r. do dnia 13 kwietnia 2021 r.,
- od kwoty 81.526,69 zł od dnia 14 kwietnia 2021 r. do dnia 10 maja 2021 r.,
- od kwoty 81.226,69 zł od dnia 11 maja 2021 r. do dnia 14 czerwca 2021r .
- od kwoty 80.926,69 zł od dnia 15 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty,

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt I i II wyroku. Wskazać należy, że cofnięcie pozwu o zapłatę 1.800 zł przez interwenienta ubocznego było nieskuteczne. Powyższy pozew nie został wniesiony w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Ponadto interwenient uboczny nie może cofnąć pozwu wniesionego przez stronę.

Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie zrealizowała się przesłanka "szczególnych okoliczności" umożliwiająca zastosowanie niniejszego przepisu. Pozwany bowiem nie wykazał, aby był w sposób należyty zaspokoić wierzyciela. Wskazać należy, że od lipca 2021 r. pozwany nie wpłacił żadnej kwoty na poczet kredytu.

W punkcie III wyroku orzeczono o kosztach procesu, na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W niniejszej sprawie powód wygrał sprawę w 79,65 % , a poniósł koszty procesu: opłatę sądową od pozwu w kwocie 5.080 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.700 zł, opłatę sądową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (łącznie 7.797 zł). Koszty należne powodowi według udziału w jakim powód wygrał sprawę wyniosły 6.210,31 zł (79,65 % x 7797 zł).

Ponadto na podstawie art. 107 k.p.c. zasądzono od pozwanego na rzecz interwenienta ubocznego koszty interwencji w kwocie 2.973,33 zł. Interwenient uboczny poniósł następujące koszty: opłatę od interwencji w kwocie 1.016 zł, opłatę skarbową 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika 2.700 zł (łącznie 3.733 zł). Koszty należne interwenientowi według udziału w jakim powód wygrał sprawę wyniosły 2.973.33 zł (79,65 % x 3.7333 zł).

Z uwagi na nakład pracy pełnomocnika powoda i pełnomocnika interwenienta ubocznego Sąd przyjął, że powodowi i interwenientowi ubocznemu należy się zwrot wynagrodzenia pełnomocników w wysokości po 1/2 stawki minimalnej.

sędzia Ewa Oknińska